

Győri Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.183/2024/5/I.

A felperes:

Felperes1 (cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Mihály Rita pártfogó ügyvéd (Cím5)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1)

Az alperes képviselője:

dr. Varga István egyéni ügyvéd (cím4)

A per tárgya:

bíróági jogkörben okozott kár megtérítése és sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság és fellebbezett határozata:

Győri Törvényszék P.20.251/2023/38. számú ítélete

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

alperes 39. sorszámú beadványa

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

Az alperes által a felperesnek fizetendő sérelemdíj összegét 400.000 (négy százezer) forintra leszállítja, a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 89.600 (nyolcvankilencezer-hatszáz) forintra felemeli.

Megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díj 80 %-ban a felperest, 20 %-ban az alperest terheli.

A felperes által az államnak, az elsőfokú ítéletben meghatározott módon és határidőben fizetendő feljegyzett elsőfokú eljárási illeték összegét 48.000 (negyvennyolcezer) forintra felemeli. Az állam által viselendő feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket 12.000 (tizenkettőezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak 32.000 (harminckettőezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ezt meghaladóan feljegyzett 32.000 (harminckettőezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díj 50 %-a a felperes, 50 %-a az alperes terhére esik.

Tájékoztatja az ítéltábla a feleket, hogy az állam javára fizetendő eljárási illetéket a fizetésre kötelezett fél az adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül köteles megfizetni.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát – természetes személy esetén adóazonosító jelét - közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felülbírálat alapjául szolgáló releváns elsőfokú tényállás

[1] A Helységli Járásbíróság 2020. október 12-én kelt 3.P.20.447/2020/14/III. számú jogerős ítélete alapján a Lakásfenntartó Szövetkezetl (ott) felperes/végrehajtást kérő kérelmére a jelen per felperesével (ott alperes/adós) ellen a Helységli Járásbíróságon 1901-29.Vh.394/2021. ügyszám alatt indult végrehajtási eljárás, melynek keretében mindösszesen 999.870, - Ft összeg került behajtásra a felperestől (a továbbiakban: polgári ügy).

[2] A Lakásfenntartó Szövetkezetl jogi képviselője, ügyvéd1 ügyvéd és elnöke, Személyl I-II. r. magánvádlóként 2020. április 17-én a Helységli Járásbíróságon (a továbbiakban: járásbíróság) Bpk.500/2020. ügyszám alatt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 227. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző becsületsértés vétsége miatt magánindítványt nyújtottak be a felperes ellen, az általa a polgári ügyben a fizetési meghagyás elleni ellentmondásában a magánvádlók munkakörének ellátásával kapcsolatban használt becsületsértő kifejezés használata miatt.

A járásbíróság lekérdezte a lakcímnnyilvántartási adatokat, majd a büntetőeljárást a veszélyhelyzet miatt 2020. április 23-án felfüggesztette. A lekérdezés szerint a felperes lakóhelye 1985-től cím2 ajtó alatti lakás.

[3] Az eljárást 2020. június 10-én Bpk.713/2020. ügyszámon folytatta azzal, hogy személyes meghallgatást tűzött ki 2020. október 6-ra. A lakóhelyre kiadott idézést a felperes személyesen átvette 2020. szeptember 11-én. A meghallgatáson nem jelent meg, távolmaradását előzetesen nem mentette ki. Mivel a magánvádlók a feljelentést fenntartották, a Bpk.713/2020/6. számú jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel az ügyet tárgyalásra utalta, a tárgyalást 2020. december 1-jére kitűzte és elrendelte az ügy új, büntető peres (B.) ügyszámra iktatását.

[4] A B.1484/2020. új ügyszámon a felperes lakóhelyére kiadott idézést a felperes személyesen átvette 2020. november 20-án, de a 2020. december 1-jei tárgyaláson nem jelent meg, távolmaradását előzetesen nem mentette ki. A járásbíróság a B.1484/2020/2. számú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel a tárgyalást elhalasztotta, új határnapként 2021. február 18-át tűzte ki, melyre a magánvádlókat szóban idézte. A vádlott felperes vonatkozásában rögzítette: *„A bíróság megvizsgálja, milyen eljárási lehetőségek vannak a vádlottal szemben figyelemmel arra, hogy továbbra is járványveszély van és a vádlott idős korú személy (69 éves). Megvizsgálja a bíróság, hogy a vádlott vonatkozásában idézést ad ki vagy elővezetése lehetséges-e, illetve az egyéb eljárási lehetőségeket is.”*

[5] A járásbíróság 2020. december 9-én B.1484/2020/3. számon – tárgyalás mellőzésével – büntetővégzést hozott, melyben a felperes vádlottat a Btk. 227. § (1) bekezdés a) pontja szerinti 2 rb. becsületsértés vétség elkövetése miatt megrovásban részesítette a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 740-742. §-ára utalással. Határozatát azzal indokolta, hogy a vádlott a magánvádlók munkakörével kapcsolatban a becsület csorbitására alkalmas kifejezést használt a közjegyzőnek írt beadványában, ezért a járásbíróság a megrovással helytelenítését fejezi ki és felszólítja a jövőben ettől való tartózkodásra.

A felperes részére a lakóhelyére kiadott büntetővégzés a posta „nem kereste” jelzésével érkezett vissza a bírósághoz 2021. január 8-án.

[6] 2021. január 18-án Bpk.1484/2020/4. számú irattal megkeresés került kiadásra a Rendőrkapitányságnak a Bpk.1484/2020/3. számú büntetővégzés felperes vádlott saját kezébe való kézbesítése iránt azzal, hogy ha a megadott címen nem lelhető fel, akkor a lakcímét, tartózkodási helyét állapítsák meg és a határozatot kézbesítsék számára. A rendőrség 2021. január 27-én, 5. sorszám alatt érkezett válaszában közölte, hogy az irat nem került kézbesítésre, a megadott címen csengetésre senki nem nyitott ajtót, az adatgyűjtés eredményre nem vezetett.

[7] B.1484/2020/6. szám alatt 2021. január 29-én értesítést szereltek az iratokhoz a Körözési Nyilvántartóból a járásbíróság által 6. számon elrendelt körözés nyilvántartásba vételéről, lehetséges tartózkodási helyként a felperes lakóhelyi címe szerepelt. Ugyanide szerelték a HERMON Körözési Nyilvántartó rendszerből lekért körözési listát, melyben a B.1484/2020/6. számon elrendelt körözés oka a következő: „*bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy elérhetőségének megállapítása [Be. 268. § (1) bekezdés d) pont].* A megjegyzés rovatban a következő került feltüntetésre: „*Személy körözését rendelem el (felperes neve, adatai), aki ellen a Be. 268. § (1) bekezdés d) pontja és a Be. 747. § (4) bekezdés b) pontja I. fordulata alapján a Helység1i Járásbíróság B.1484/2020/6. számon személykörözést rendelt el, mint vádlottal szemben. Vádlottat azonosítása és tényleges lakóhelyének, telefonos, e-mailes elérhetőségének megállapítását követően – a 20/2021. (X.11.) BM rendelet 10. §-a alapján, az intézkedés befejeztével szabadon kell bocsátani (...). A megállapított adatokat a rendőrség közölje a Helység1i Járásbíróssággal. bíról bíró Helység1 2021. január 29. kiadta: Személy2*”

[8] A magánvádlók 2021. február 15-én a polgári ügyben keletkezett iratokat csatoltak 7. sorszám alatt. A járásbíróság 2021. február 17-én a B.1484/2020/8. számú végzésével a 2021. február 18-ra kitűzött tárgyalást elhalasztotta azon indokkal, hogy a vádlott tartózkodási helye ismeretlen, a körözése még nem hozott eredményt. Új határnapként 2021. április 22-ét tűzte ki, melyre a magánvádlókat idézni rendelte. Az elsőfokú tényállás szerint a felperes vonatkozásában a B.1484/2020/8. számú beállító végzés tértivevénye 2021. március 1-jén „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

[9] A 2021. április 21-én 9. és 10. sorszám alatt szerelt lakcím- és bűnügyi nyilvántartásban a felperes lakóhelye változatlan volt.

[10] A járásbíróság a 2021. április 22-én megtartott tárgyaláson készült B.1484/2020/11. számú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítette, hogy a felperes vádlott szabályszerű, „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett tértivevény szerinti idézés ellenére nem jelent meg. A jegyzőkönyvbe foglalt 11-I. számú végzésével nyomozást rendelt el a Be. 767. § alapján a vádlott tényleges tartózkodási helyének megállapítására. A 11-II. számú végzésével a tárgyalást elhalasztotta azzal, hogy új határnapot a nyomozás eredményétől függően tűz.

[11] A rendőrség 13. szám alatt, 2021. június 24-én érkezett iratában közölte, hogy a tartózkodási hely megállapítására tett rendőri intézkedés nem vezetett eredményre, a megadott címen csengetésre senki sem nyitott ajtót és a további adatgyűjtés eredményre nem vezetett.

[12] A járásbíró 2021. július 6-án elrendelte az ügy új B. számra iktatását. Az új B.872/2021. ügyszámon július 12-én 2. sorszámon felhívta a magánvádlókat a vádlott tartózkodási helyének és egyéb elérhetősége (email cím, telefonszám) bejelentésére azzal, hogy a körözés és nyomozás nem vezetett eredményre és bejelentés hiányában az eljárást a vádlott ismeretlen helyen tartózkodása miatt felfüggeszti. A magánvádló július 16-án a vádlott tényleges tartózkodási helyeként a lakóhelyként ismert címet jelölte meg.

[13] A járásbíró 2021. augusztus 25-én B.872/2021/3. számon az ITR-ben utasítást adott: „*a vádlottal szemben elfogatóparancs kibocsátását kérem, ezzel egyidejűleg a körözést vonjuk vissza (Be. 119. § (1) bek. a) pont)*”.

[14] A 2021. augusztus 27-én érkezett B.872/2021/4. számú irat szerint a felperesnek a körözési nyilvántartási rendszerben szereplő – a 2021. január 29-től a B.1484/2020/6. számú végzéssel az elérhetőség megállapítására (Be. 268. § (1) bekezdés d) pont) – elrendelt körözése okafogyottá válás folytán visszavonása miatt törlésre került, 12 óra 43 perckor.

A 2021. augusztus 27-i időponttal a B.872/2021/5. szám alatt érkezett irat szerint a felperes a körözési nyilvántartási rendszerbe 12 óra 36 perckor felvételre került a járásbíró B.872/2021/4. ügyszámára hivatkozással. A körözés oka: „*elfogatóparancs (Be. 119. § (1) bekezdés)*” és a kért intézkedés: „*elfogás, előállítás (Be. 119. § Rtv.)*” Az esemény megjegyzésben a következő szerepelt: „*Körözését rendelem el (felperes neve, adatai), aki ellen a Be. 119. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 432. § (1) bekezdés b) pontja I. fordulata alapján a Helységlí Járásbíró B.872/2021/4. számon elfogatóparancsot bocsátott ki a Btk. 227. § (1) bekezdés a) pontja szerinti becsületsértés vétsége miatt. Vádlottat elfogása esetén a Be. 119. § (2) bekezdése alapján őrizetbe kell venni és 72 órán belül a Helységlí Járásbírószágon elő kell állítani. bíról bíró Helység1 2021. augusztus 27. kiadta: Személy2*”

[15] A járásbíró irataihoz B.872/2021/6. szám alatt a következő iratok kerültek lefűzésre:

„B.872/2021.” jelölésű 2021. szeptember 2-i keltezésű Kézbesítési ív kiadmánya (fénymásolat) a bíróságnak a fogva tartásban lévő felperes vádlott számára a B.1484/2020/3. számú büntetővégzés kézbesítése iránti kérelméről, tájékoztatással 8 napon belüli tárgyalás tartási kérelem lehetőségéről. Az irat tartalmazza a felperes aláírását a végzés átvétele elismeréséről, valamint feltüntette lakóhelyként az ismert lakcímet, és egy telefonszámot.

E Kézbesítési ív kiadmánya (bírói aláírás nélkül), a felperesi kézzel írt részek nélkül és mellékleteként B.1484/2020/3. számú 2020. december 9-én kelt büntetővégzés kiadmánya.

2021. szeptember 2-án kelt a járásbíró, „B.872/2021.” szám jelölésű Értesítés megnevezésű irata, amely szerint a felperes vádlott őrizete a Be. 347. § (1) bekezdése alapján a mai napon megszűnt, a vádlott szabadlábra helyezhető.

[16] A B.872/2021/7. számú irat a 2021. szeptember 2-án 13:23 perckor lekérdezett HERMON Körözési Nyilvántartó adatai, mely szerint a 2021. augusztus 27-én elrendelt körözés adatait 2021. szeptember 2-án 13:23-kor elfogás miatt visszavonták, az elfogás ideje szeptember 1.

[17] A járásbíróság 2021. szeptember 14-én utasítást hozott létre B.872/2021/7. számú irathoz kapcsolódóan a jogerősített büntetővégzés kézbesítésére és az ügy irattárba helyezésére. 2021. szeptember 14-i keltezéssel bírói aláírással elkészültek a 2021. szeptember 10-én jogerőre emelkedett B.1484/2020/3. számú határozatról az adatlapok.

[18] Az iratokhoz B.872/2021/9. sorszám alatt 2022. januárban a rendőrségtől érkezett utóirathoz csatolásra került az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés: Eszerint a rendőrök 2021. szeptember 1-jén 13 óra 50 perckor a felperest a lakóhelye szerinti cím előtt az utcán intézkedés alá vonták, mert tudomásuk volt az augusztus 27-én kiállított elfogatóparancsról. 14 óra 5 perckor megkezdték előállítását, 15 óra 50 perckor a fogda részére átadták, ahol 2021. szeptember 2-án 12 óráig tartózkodott. Fogva tartásának időtartama 22 óra 10 perc volt.

A tényállás ítéltábla általi kiegészítése és módosítása

[19] A 2020. december 1-jén tartott tárgyalás B.1484/2020/2. számú jegyzőkönyve, az ott kitűzött 2021. február 18-i tárgyalásra vonatkozó idézés a felperes számára nem került kiadásra, bírói utasítás sem volt rá. A magánvádlók számára írásbeli idézés – bírói utasítás nélkül – 2021. februárban írásban is kiadásra került, akik azt 2021. február 10-én és 12-én vették át.

[20] A 2020. december 9-én kelt büntetővégzés meghozatalával egyidejűleg a bíró intézkedett a büntető ügy befejezetként való kivezetése iránt. A magánvádlóknak a büntetővégzés 2020. decemberben kézbesítésre került, akik a 8 napos határidőben tárgyalás tartását nem kérték.

[21] A 2021. január 27-i büntetővégzés kézbesítésével kapcsolatos tájékoztatásához mellékelte rendőri jelentés szerint a rendőr meghallgatta az I/6. alatt lakó tanúlt, aki elmondta, hogy a felperes a szomszéd lakás tulajdonosa, életvitelszerűen nem lakik ott, pár hetente megnézi a lakást.

[22] A bíró 2021. január 27-én ITR-ben adott B.1484/2020/5. számon utasítást: „*a vádlottra körözést kérek, nem elfogató!*” Az iratokban aláírt utasítás és körözést elrendelő határozat nincs.

[23] A B.1484/2020/8. sorszámú – a 2021. február 18-i tárgyalást április 22-re beállító – végzésnek a magánvádlók számára való kiadására vonatkozó (február 17-i) bírói utasítást a leíró 2021. március 25-én teljesítette, a magánvádlók azt 2021. március 25-én és 31-én kapták meg. A felperes számára való kiadására bírói utasítás nem történt. Ugyanakkor – bírói utasítás nélkül – 2021. február 11-én kiadásra került B.1484/2020/2. számon idézés a 2021. február 18-i tárgyalásra szólóan. Ez az irat érkezett vissza 2021. március 1-jén „nem

kereste” jelzéssel a bíróságra és került szerelésre a 8. sorszámú beállító végzéshez. A felperes 2021. február 18-i (beállított) tárgyalásra való idézése nem volt szabályszerű. A felperesnek az új április 22-i tárgyalási napra való idézésére sem volt bírói utasítás, idézés sem került kiadásra számára.

[24] A 2021. április 22-i tárgyaláson a magánvádló előadta, hogy a felperes „ott tartózkodik, csak hivatalos személynek nem nyitja ki az ajtót”. A 11-I. számú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyomozást elrendelő végzésben a bíróság tájékoztatta a rendőrséget, hogy korábban körözést adott ki, ami nem vezetett eredményre és azt a nyomozás végéig fenntartja. Közölte a magánvádló bejelentését és azt, hogy ezzel szemben a rendőrség korábbi adatgyűjtése szerint a vádlott nem lakik ott, csak időnként jelenik meg. A jegyzőkönyv nem került kiadásra senkinek, az akta május 30-ig nyilvántartásba került.

A bíróság B.1484/2020/12. sorszám alatt 2021. június 1-jén újabb végzést hozott, melyben nyomozást rendelt el 2 hónapra a tényleges tartózkodási hely megállapítására azzal, hogy a rendőrség végezzen adatgyűjtést, a vádlott valóban a megadott címen tartózkodik-e. A végzés indokolásában rögzítette, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, a felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre. Ebben már a magánvádlók tárgyaláson tett közléséről és annak a korábbi rendőri jelentéssel való ellentmondásáról nem tájékoztattott.

[25] A rendőrség 2021. június 24-i tájékoztatásához mellékelt rendőri jelentés ugyanazon szomszéd ugyanazon tájékoztatását tartalmazza azzal kiegészítve, hogy a felperes a postaládát is pár hetente megnézi.

[26] A B.872/2021. számú büntetőügy iratborítóján a befejező határozat száma nem szerepel, a befejezés dátuma 2021. szeptember 14., és a befejezés mód: egyéb.

[27] A felperes a büntetőeljárással érintett időszakban nem lakott a tulajdonát képező, lakóhelyeként bejelentett lakásban, a postaládát időnként ellenőrizte. Egy 80 és egy 90 éves, beteg embert gondozott, ott töltötte a napjait és éjszakáit. A járványügyi helyzet folytán és a két idős gondozott miatt nem kívánt nyilvános helyre (tárgyalásra, postára) menni. A vele szembeni eljárást felháborítónak is tartotta, amit az átvett idézésre írásban bejelentett; e beadványokat a járásbíróság elfogultsági kifogásként intézte el.

A kereset

[28] A felperes a polgári ügyel kapcsolatban 999.870 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a szerinte jogellenes és nem jogerős ítéleten alapuló végrehajtás során tőle behajtott összeg miatt. További 1 millió Ft sérelemdíj iránti igényt a 2021. szeptember 1-jétől szeptember 2-ig tartó fogva tartása folytán az emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogának bírósági jogkörben való megsértése miatt érvényesített. Azt arra alapította, hogy törvénysértő és indokolatlan volt vele szemben a büntető ügyben kényszerintézkedésként elfogatóparancs kibocsátása. A tárgyalás mellőzésével meghozott büntetővégzés „nem kereste” jelzéssel történt visszaérkezése alapján a járásbíróságnak tárgyalásra kellett volna az ügyet kitűzni, és ha ezen szabályszerű idézés

ellenére nem jelent volna meg, akkor a tárgyalás mellőzésével hozott végzést kellett volna jogerőre emelni.

[29] Előadta (29. számú beadvány), hogy az idézésekre idős kora, a koronavírus világjárvány és amiatt nem jelent meg, mert ekkoriban két idős embert gondozott és nem mert postára menni. Ezt jelezte is a bíróságnak, de nem voltak méltányosak és mivel a büntetővégzést kézbesíteni nem tudták, elfogatóparancsot bocsátottak ki, hogy a büntetővégzést kézbesíteni tudják.

[30] Kifejtette, hogy a büntetővégzés kézbesítése „nem kereste” jelzés esetén nem szabályszerű. Azt a Be. 742. § (2) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, a vádlott tárgyalás tartását kéri, ezért előkészítő ülést kell kitűzni az ügyben, amelyre a Be. 742. § (2), 743. § (1), 745. § (1) és a 746. § (1) bekezdései az irányadóak. Abban az esetben, ha a tárgyalás mellőzését követően kitűzött előkészítő ülésen a vádlott nem jelenik meg szabályszerű idézés ellenére, a tárgyalás tartása iránti kérelmét kell visszavontnak tekinteni és a tárgyalás mellőzésével hozott büntetővégzés emelkedik jogerőre. Ám a konkrét esetben előkészítő ülés kitűzése nem történt, így nem is lehetett volna a vádlottat őrizetbe venni, lefogni a büntetővégzés kézbesítéséhez. Nincs adat arra, hogy a bíróság megkísérelte volna a tárgyalás mellőzésével hozott büntetővégzés ismételt kézbesítését a „nem kereste” kézbesítést követően. A büntetővégzés kézbesítése érdekében pedig nem lehet elfogást elrendelni, az jogellenes. A bíróság mindkét ügyszámon körözést is rendelt, de nincs magyarázat arra, hogy miért van két ügyszámon az ügy és elrendelve a körözés, valamint nem lehetett volna más ügyszámon kiadni az elfogató parancsot, mint amelyiken a büntető végzést meghozták. Arra is hivatkozott, hogy az büntetőiratokban nincs indokolással ellátott határozat az elfogatóparancs kiadásáról, noha az szükséges lett volna; ennek alátámasztására más bíróságok által hozott, indokolt végzéseket csatolt.

[31] Hivatkozott a Be. 268. § (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjaira, a Be. 342. § (2) bekezdésre, a Be. 449. § (3) bekezdés *c)* és *d)* pontjaira, a Be. 119. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjaira és a (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjaira. A körözés kibocsátásának feltétele a személyazonosság vagy az elérhetőség megállapítása, de adott esetben egyik sem állt fenn a felperessel szemben. A szabadságvesztéssel való büntethetőség pedig feltétel az elfogatóparancs kibocsátásához, ám a konkrét esetben csak megrovás került kiszabásra, és ezt az intézkedést akarták kézbesíteni.

[32] A rendes jogorvoslati jog kimerítését illetően előadta, hogy a rendőrség őrizetbevételt elrendelő határozata ellen élt panasszal, míg az elfogatóparanccsal szemben nincs helye fellebbezésnek.

Az ellenkérelem

[33] Az alperes mindkét kereset elutasítását kérte a rendes jogorvoslat kimerítésének elmulasztására és a kártérítési felelősség feltételei fennállásának hiányára hivatkozással.

[34] A büntetőüggyel kapcsolatos sérelemdíj iránti kereset vonatkozásában többször hangsúlyozottan arra hivatkozott, hogy a büntetővégzés kézbesítése miatt került sor a felperes

elfogására. Ezt az intézkedést az indokolta, hogy a végzés „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza, ami büntetővégzés esetében a Be. 743. § (2)-(3) bekezdése alapján nem minősül szabályszerű kézbesítésnek és törvényi vélelem áll fenn arra, hogy a vádlott tárgyalás tartását kéri. E vélelem addig irányadó, amíg az ismeretlen helyen lévő vádlott elő nem kerül. A később előkerülő vádlottnak ugyanis alapvető eljárási joga, hogy a vele szemben hozott büntetővégzést részére kézbesítsék, azt megismerje és nyilatkozatot terjeszthessen elő. A fokozatosság elvének betartása mellett a felperes felkutatásra tett számos intézkedés – nyilvántartások lekérdezése, rendőri kézbesítés, adatgyűjtés, körözés, nyomozás, magánvádlók nyilatkoztatása – huzamos ideig nem vezetett eredményre. A járásbíró azt az álláspontot alakította ki, hogy elővezetése elrendelésére nem kerülhet sor, mert feltehetőleg ismeretlen helyre költözött, hatóságoknak nem nyit ajtót. A büntetőeljárás a felperessel mint ismeretlen helyen lévő vádlottal szemben folyt le a „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett tértivevények alapján, és ilyen esetben jogszerű az elfogatóparancs kibocsátása. Az elfogatóparancs ténybeli alapja az volt, hogy a vádlott a lakóhelyén nem volt elérhető, ismeretlen helyen tartózkodott, korábbi szabályszerű idézéseknek nem tett eleget, az eljárásból ezzel kivonta magát. Az elfogatóparancsa jogalapja a Be. 119. § (1) bekezdés *a*) pontja és 432. § (1) bekezdés *b*) pontja volt. Az elfogás folytán a büntető végzéskézbesítése megtörtént, ami jogorvoslati kérelem hiányában jogerőre emelkedett.

[35] Az elfogatóparancs kiállításának körülményeit illetően arra hivatkozott, hogy a B.1484/2020. számú eljárásban elfogató parancs nem került kibocsátásra (csak körözésre), abban az ügyben a bíróság büntetővégzést hozott és ezzel került ez az ügy ügyvitelileg befejezésre. E befejezett ügyben került sor 3-13. sorszám alatti iratokban a vádlott felkutatására vonatkozó intézkedésekre. A 2021. júliusi új számra iktatást a 2021. június 24-én érkezett rendőri jelentés alapozta meg. Az elfogatóparancs a B. 872/2021. számú ügyben került kiadásra 5. sorszám alatt. Álláspontja szerint az szabályszerű akként, hogy a bíró arra utasítást ad az ITR-ben, annak BIIR-be is a papír alapú iratokba való elhelyezése nem is kötelező, mert a HERMON rendszer útján a szükséges adatok bevitelével készül el a szükséges intézkedés. Emiatt a felperes által csatolt más bíróságok által kiállított, indokolással ellátott végzéseknek nincs jelentősége.

[36] Álláspontja szerint azonban a fokozatosság elvének sérelme, az elfogatóparancs jogszerűsége jelen polgári perben nem vizsgálható, az büntető bírósági jogorvoslati, másodfokú eljárásra tartozik, amit a felperes elmulasztott igénybe venni. A büntetővégzéssel szemben ugyanis tárgyalás tartását nem kérte, melyben az eljárás szabálytalanságát is kifogásolhatta volna, és az így meghozandó ítélettel szemben sem élt fellebbezéssel, melynek keretében a büntető másodfokú bíróság a Be. 590. § (1) bekezdése alapján a megelőző eljárást is felülbírálhatta volna és a másodfokú büntető tanács e kérdésben is indokolással ellátott állásfoglalást adott volna.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[37] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 800.000 Ft sérelemdíj megfizetésére, ezt meghaladóan a kereset elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 52.200 Ft perköltség és az állam javára 36.000 Ft elsőfokú illeték megfizetésére. Megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj 60 %-ban a felperest, 40 %-ban az alperest terheli, és 24.000 Ft illetéket az állam visel.

[38] Utalt arra, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:549. § (1) bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény, valamint a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdései alapján az e jogkörben okozott személyiségi jogsértés miatt követelhető sérelemdíj feltétele a bíróság jogellenes, jogsértő magatartása, és a kártérítés együttes további feltételeinek teljesülése, valamint a rendes jogorvoslati jog kimerítése. Kifejtette, hogy az alkotmányos követelményeknek megfelelően kialakult bírói gyakorlat szerint a kártérítést, sérelemdíjat megalapozó bírósági eljárásban, alapperben hozott határozat a kártérítési perben nem vitatható és az eljáró bíróság nem változtathatja meg, nem felülvéleményezi. Nincs azonban annak akadálya, hogy az alapperben hozott határozat jogellenességét megállapítsa és a fél a határozat tartalmával kapcsolatos igényt érvényesítsen, ha a jogerős döntés hibája a bíróság működésével összefüggő fogyatékoság eredménye. Ehhez nem elegendő egy mérlegelési hiba vagy egyszerű jogi tévedés, hanem a kimentés lehetőségére is figyelemmel a felelősséget csak a kirívóan súlyos jogértelmezési vagy jogalkalmazási tévedés alapozza meg. A tévedések súlyának értékelésénél, amennyiben az alkalmazandó jogszabályhely egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelésen alapul, általában nem lehet szó a felrőhatóság körén kívül eső tévedésről, hibáról. A felrőhatóság körébe a súlyos megalapozatlanság, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, logikátlan értékelése tartozik, a bizonyítékok téves mérlegelése önmagában felrőható magatartást nem valósít meg.

[39] A felperesnek a polgári ügygel kapcsolatban támasztott kártérítés iránti keresetét elutasította, mivel megállapította, hogy a felperes a rendes jogorvoslatot nem merítette ki.

[40] A büntető ügygel kapcsolatban támasztott sérelemdíj iránti kereset vonatkozásában megállapította, hogy a járásbíróság kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedése az alperes felelősségét megalapozta. Az alperesi tévedés súlyának értékeléséhez az alkalmazandó jogszabályhely egyértelmű volt, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelésen alapult, ezért nem lehet szó a felrőhatóság körén kívül eső tévedésről, hibáról. A Be. ugyanis meghatározza az egyes eljárási cselekményeket, azok foganatosításának feltételeit, továbbá törvényességük betartása érdekében a végrehajtás módját is. A jogsértést a jogszabályok érvényesülésének elősegítésére hivatott alperes mint állami szerv követte el. A jogellenes magatartás az elfogatóparancs kibocsátásán alapuló őrizetbe vétel elrendelése volt, amely emiatt személyiségi jogot sértett és sérelemdíjjal indokolt kompenzálni.

[41] Idézte a Be. 119. § (1) bekezdés *a)-b)* pontját, (4) és (9) bekezdését, a 432. § (1) bekezdés *a)-b)* pontját, a 268. § (1) bekezdés *d)* pontját, és a 747. § (1) bekezdését, (3) bekezdés *a)-c)* pontját, (4) bekezdés *b)-c)* pontját. Kifejtette, hogy a büntetőeljárási törvény értelmében (Be. 119. §) körözést és elfogatóparancsot abban az esetben lehet kibocsátani, ha a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt célok biztosítása érdekében az elfogás és az őrizet indokolt a bűncselekmény tárgyi súlya vagy az ügy megítélése miatt. A büntetőiratok szerint a tárgyalás mellőzésével meghozott büntetővégzésnek a felperes részére történő kézbesítése alapozta meg az elfogatóparancs és az őrizet alkalmazását. Hiányzott tehát a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt cél, hiszen az elfogatóparancs kibocsátója személyében azonos volt a tárgyalás mellőzésével meghozott büntetővégzés kibocsátójával. Ezért ismertnek kellett lennie előtte, hogy egy tárgyalás mellőzésével meghozott, megrovás intézkedést tartalmazó határozat átvétele miatt rendeli el a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt célt biztosítani hivatott elfogatóparancsot és

őrizetet. Nem volt meg ebben az esetben sem a bűncselekmény tárgyi súlya, sem az ügy megítélésének indoka. Felperes elfogására ugyanakkor 2021. szeptember 1-jén sor került, azonban nem volt ott az intézkedést foganatosító rendőrhatalóságnál a kézbesíteni kívánt büntetővégzés, mert azt a járásbíróság az elfogást követő napon, 2021. szeptember 2-án küldte meg. Amennyiben a büntetővégzés rendelkezésre állt volna 2021. szeptember 1-jén, a felperes elfogásakor, mód lett volna arra, hogy a büntetővégzés kézbesítésével az őrizet indokoltsága megszűnjön és az elfogatóparancs visszavonható legyen.

[42] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározásakor a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.716/2022/4. (BDT2023. 4630.) számú döntésben szereplő körülményeket vette alapul, ismertetve az ott hozott első- és másodfokú ítéletet. Rögzítette, hogy ott 14 percig tartó jogellenes bilincselés miatt 2016. évi értékviszonyok alapján jogerősen 500.000 Ft sérelemdíjat ítéltek meg, és ott sem került igazolásra, hogy a fél személyiségi jogsérelmről szűkebb vagy tágabb környezete tudomást szerzett. Kiemelte, hogy a jelen per felperesét érintő jogellenes magatartás 2020-2021. években valósult meg a Be. egyértelmű, mérlegelést nem igénylő szabályai alkalmazásának figyelmen kívül hagyása miatt. A sérelemdíj mértékére így jelen ügyben a 2020-2021. évi értékviszonyok irányadó, a sérelem időtartama pedig 22 óra 10 perc fogdai éjszakai tartózkodással. A követelt összegből 800.000 Ft-ot nem tartott eltúlzottnak; arra is figyelemmel, hogy jogsérelmről a felperes környezete nem szerzett tudomást.

[43] A felperes pernyertességi arányát 40 %-ban határozta meg. Rögzítette, hogy a pártfogó ügyvédi díj összegét a bíróság nem jogosult meghatározni, így a felperesi és alperesi ügyvédi díjak beszámítására nincs lehetőség. Ezért az elutasított 999.870 Ft kártérítés és 200.000 Ft sérelemdíj összege alapján állapította meg az alperesi pernyertességre eső alperesi ügyvédi munkadíjat. A kiegészítő illetékből a 800.000 Ft-ig alapos kereseti összeg után az állam terhén maradt 24.000 Ft illeték az alperes személyes illetékmentessége folytán és a felperest terheli 36.000 Ft illeték. A közjegyzői eljárás 60.000 Ft összegű díjából az alperes a 40 %-os pervesztességére eső 24.000 Ft költség megtérítésére köteles, a fennmaradó 36.000 Ft a felperes terhén marad. Mindezek alapján a felperes javára megítélt 24.000 Ft fizetési meghagyásos eljárási díj és az alperes javára megítélt bruttó 76.200 Ft ügyvédi munkadíj különbözeteként adódó 52.200 Ft-ban határozta meg a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét.

A fellebbezés

[44] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet teljes megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a megítélt sérelemdíj 100.000 Ft-ra való leszállítását kérte. Harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 380. § c) pontja alapján a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség megsértése miatt, mivel az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azon védekezését, hogy a büntetőüggyel kapcsolatos kereset vonatkozásában is hivatkozott a rendes jogorvoslati jog kimerítésének elmulasztására, ám az ítélet indokolása egyáltalán nem tér ki ezzel kapcsolatos álláspontjára.

[45] Az elsődleges fellebbezési kérelme azon alapult, hogy álláspontja szerint a sérelemdíj iránti igény érvényesítésének valamennyi anyagi jogi feltétele hiányzik: a felperes

nem merítette ki rendes jogorvoslati jogát; az alperes terhére rótt magatartás nem jogsértő, mert az elfogató parancs kiadása jogszerű volt; míg az elkövetett esetleges hiba nem minősül kirívóan súlyos jogértelmezési, jogalkalmazási tévedésnek.

[46] A jogorvoslati lehetőség elmulasztását illetően rámutatott, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán a bírósági jogkörben okozott személyiségi jogsértés miatti sérelemdíj érvényesítésének is feltétele a rendes jogorvoslat kimerítése a Ptk. 6:549. § (1) bekezdése alapján. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság maga fejtette ki, a személyiségi jogi perben eljáró bíróság nem jogosult az alapperbeli jogvita eldöntésére, szakmai véleményezésére és nem szolgálhat különleges jogorvoslati fórumként; ezt a fellebbezésben felhívott bírói gyakorlat és kommentárirodalom is alátámasztja. Álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság épp ezt tette, amikor anélkül, hogy a büntetőeljárásban – jogorvoslat alapján eljáró – magasabb fokú bíróság jogellenesnek minősítette volna az elfogató parancsot, a perbíróság polgári bírósággként elsőként vizsgálta annak jogszerűségét, amit a büntető eljárásban nem támadtak jogorvoslati kérelemmel, noha ez lehetséges lett volna. Hangsúlyozta, az ítéletből nem derül ki, hogy mit tekintett a bíróság jogorvoslat kimerítésének vagy annak hiánya miatt nem volt az igényérvényesítés akadálya. Az őrizetbe vételt elrendelő rendőri intézkedés elleni panasz nem lehetett a rendes jogorvoslat, mert az jogszerű volt, hisz a bírói elfogató parancs folytán a Be. 119. § (2) bekezdése alapján az a rendőrség számára kötelező volt.

[47] Érvelése szerint a Be. 590. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a fellebbezett ítéletet az azt megelőző eljárással együtt bírálja felül, amire jelen esetben nem került sor, mert a felperes a rendes jogorvoslati jogát nem merítette ki: Az elfogató parancs ellen ugyan a Be. 119. § (4) bekezdése szerint nincs helye jogorvoslatnak, de a büntető végzés elleni jogorvoslat a Be. 742. § (2) bekezdése alapján a tárgyalás tartása iránti kérelem, míg a tárgyaláson hozandó ügydöntő határozat ellen a Be. 579. § (1) bekezdése fellebbezési jogot biztosít. E rendes jogorvoslati lehetőségeket azonban a felperes elmulasztotta. Az alperes álláspontja szerint a felperesnek a büntető végzéssel szemben tárgyalás tartását kellett volna kérni akkor is, ha magát a szankciót elfogadja és ebben az eljárás szabálytalanságát kifogásolhatta volna, elő kellett volna terjeszteni az elfogató parancs jogszerűtlenségével kapcsolatos álláspontját. Ha pedig az elsőfokú bíróság ezen érveit nem fogadja el, akkor fellebbeznie kellett volna az elsőfokú határozat ellen és a büntető másodfokú bíróság dönthetett volna fellebbezés alapján az elfogató parancs jogszerűségéről. Ezek elmulasztása miatt nem lehet a polgári bíróság feladat a kényszerintézkedés jogszerűségének megítélése.

[48] E körben hivatkozott a Kúria Pfv.20.042/2019/8. számú határozatára, mely szerint a jogszabálysértő eljárásban indokolás nélkül elrendelt letartóztatás sérti a személyes szabadsághoz fűződő jogot, függetlenül attól, hogy a letartóztatás feltételei fennálltak-e. E határozat tényállása és jogi indokai is igazolják szerinte, hogy a jogellenes fogva tartással kapcsolatos sérelemdíj érvényesítésének rendes módja az, ha a büntetőeljárásban jogorvoslat keretében kerül megállapításra a kényszerintézkedés jogellenessége. Az elsőfokú bíróság által felhívott BDT2021. 4422. számon megjelent ügyből is kitűnik, hogy nem a polgári bíróságnak kellett eldönteni, hanem a jogorvoslat keretében eljáró büntető bíróság döntése alapján lehetett a jogellenes magatartásról, kirívóan súlyos jogalkalmazási hibáról állást foglalni.

[49] Az elfogatóparancs jogszerűségét illetően fellebbezésében kifejtette: A „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett büntetővégzés kézbesítése a Be. 132. § (2) bekezdése és 743. § (3) bekezdése alapján nem volt szabályszerű. Mivel a felperes azt nem vette át, az eljárásban elérhetetlenné vált és a Be. 743. § (2) bekezdése alapján úgy kellett tekinteni, hogy tárgyalás tartását kéri. Magánvádas ügyben azonban a Be. 773. § (1) bekezdése alapján előkészítő ülés nem tartható. Miután a felperes felkutatására tett intézkedések eredménytelenek voltak, elfogató parancs kibocsátása volt szükséges ahhoz, hogy a bíróság a tárgyalás időpontját ki tudja tűzni. Ennek eredményeként az elfogott felperesnek viszont már kézbesíthető volt a büntetővégzés, aki azonban nem kért tárgyalást. Azaz a korábban elmaradt szabályszerű kézbesítés pótlására nyílt lehetőség, ami a Be. 454. § (1) bekezdése alapján kötelező eljárási cselekmény volt. Az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy ha a rendőröknel lett volna az elfogáskor a büntetővégzés, akkor az őrizetbevétel mellőzhető lett volna, mert az elfogatóparancs alapján az őrizetbevétel kötelező a Be. 119. § (2) bekezdése alapján.

[50] Álláspontja szerint, ha a vádlott ismeretlen helyen van és a felkutatására tett intézkedés nem hozott eredményt, akkor elfogatóparancsot kell kibocsátani. Hangsúlyozta, hogy a járásbíróság felperes felkutatására tett intézkedései hosszabb ideig nem vezettek eredményre: 2021. január 18-án megkereste a rendőrséget az elérhetőség megállapítására és a végzés kézbesítésére. A „bíróság arra jutott”, hogy az elővezetés elrendelésére nem kerülhet sor, mert a felperes „feltehetően” ismeretlen helyre költözött, illetve a hatóságnak nem nyit ajtót, az elővezetéstől eredmény nem volt várható. Ezért 2021. január 29-én elrendelte a körözést, majd ennek eredménytelensége folytán a 2021. február 18-i tárgyalást elhalasztotta, mert a felperes továbbra is ismeretlen helyen volt és idézése „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. A 2021. április 21-én lekérdezett lakcímnnyilvántartás sem mutatott új címet, ezért a bíróság a Be. 743. § (2) bekezdése és pergazdaságossági okból 2021. április 22-re is tűzött tárgyalást, „hátha” a felperes addig előkerül, megjelenik, a büntetővégzés átadható lesz, és „esetleg” kéri majd tárgyalás tartását. A 2021. április 22-i tárgyalásra sem lehetett azonban szabályszerűen megidézni, ismeretlen helyen volt, felkutatása eredménytelen volt. Ezért a tárgyalást elhalasztotta és nyomozást rendelt el a Be. 767. § (1) bekezdése alapján a magánvádló nyilatkozatára is tekintettel, de a 2021. június 22-i rendőri jelentés szerint az sem hozott eredményt, valamint a magánvádló július 13-án ismét azt jelentette be, hogy tudomása szerint a felperes az ismert címen tartózkodik. Mindezek alapján a járásbíróság a fokozatosság elvére figyelemmel megállapította, hogy a felkutatásra tett intézkedések eredménytelenek, a felperes nem elérhető, ismeretlen helyen tartózkodik, illetve az eljárásból kivonta magát, ezért egyéb törvényes lehetőség híján 2021. augusztus 27-én elfogatóparancsot adott ki.

[51] A fentiek alapján az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes az intézkedések során elérhetetlen volt, azonban arra merültek fel adatok, hogy hivatalos lakcíméről ismeretlen helyre költözött, oda csak időnként tér vissza, illetve olyan – ezzel ellentétes – információ is volt, hogy ténylegesen ott lakik, csak szándékosan nem veszi át a hivatalos iratokat, nem nyit ajtót, tehát lényegében bujkál, az eljárásból kivonja magát. Az elfogatóparancs ténybeli alapja a felperes ismeretlen helyen tartózkodása és az volt, hogy a szabályszerű idézésnek nem tett eleget, illetve az eljárásból kivonta magát. Annak jogalapja pedig a Be. 119. § (1) bekezdés *a)* pontja és 432. § (1) bekezdés *b)* pontja volt. Kiemelte, hogy a bíróság az elfogatóparancsban nem adott olyan utasítást, hogy a vádlottat a tárgyalásig vegye őrizetbe, abban csak annyi szerepelt, hogy el kell fogni, őrizetbe kell venni, és főszabály szerint 72 órán belül a bíróságra elő kell állítani (ez nem tárgyalást jelent). A Be. 454. § (1) bekezdése alapján azonban a határozatot kézbesítés útján közölni kell, ezért adott a

járásbíróság utasítást a rendőrségnek a korábban nem kézbesíthető büntetővégzés kézbesítésére. Összességében tehát álláspontja szerint a járásbíróság a fokozatosság elvét betartva minden szükséges intézkedést megtett, hogy a felperes a személyes meghallgatáson, tárgyalásokon megjelenjen, illetve a büntetővégzés szabályszerűen kézbesíthető legyen; az elfogatóparancson kívül más eljárási lehetőség a felperes előkerítésére nem volt. A felperes azonban sorozatosan mulasztott, feltehetőleg ismeretlen helyre távozott, illetve az eljárásból szándékosan kivonta magát, elérhetetlenné vált, megsértve a Be. 39. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerinti terhelti kötelezettségeit, és 428. § (1) bekezdése szerinti tárgyaláson való megjelenési kötelezettségét.

[52] A járásbíróság esetleges jogszabálysértő eljárása esetére arra is hivatkozott, hogy az nem volt kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba vagy tévedés. Szerinte ezt igazolja önmagában az a körülmény, hogy a jelen eljárásban is szakmai érvek ütköztetése zajlik, tehát ha volt is hiba a járásbíróság részéről, az nem volt nyilvánvaló és kirívó hiba, hisz lehetséges eltérő jogi álláspontok kialakítása. Sérelemdíj megalapozásához azonban nem elegendő a vitatható, sőt esetleg hibás, de nem kirívóan hibás döntés, eljárási cselekmény, mérlegelési hiba. Utalt arra, hogy a Kúria egyes jogegységi határozatainak meghozatala sem jár azzal, hogy az attól eltérő korábbi álláspont kirívó, nyilvánvaló jogalkalmazási hibává válik.

[53] A sérelemdíj mérséklése iránti másodlagos fellebbezési kérelme körében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság egyetlen és nem kúriai szintű határozatot vett alapul az összecszerűség kérdésben, ami nem is precedensértékű. Az elsőfokú ítéletben felhívott határozat tartalmával szemben hivatkozott a Kúria Pfv.20.042/2019/8. számú precedensképes határozatára, melyben 2017-ben történt 3 hónapos fogva tartás kapcsán ítélték meg 900.000 Ft sérelemdíjat. Így a jelen esetben az azóta bekövetkezett infláció mellett is kirívóan eltúlzott a megállapított sérelemdíj, arra is figyelemmel, hogy a pénzromlás jelentősebb mértéke nem 2017. és 2021. között, hanem azután következett be. Az infláció 2018-ban 2 %, 2019-2021-ig pedig 3,9 % volt. Erre is figyelemmel a 2017-es eseményre vonatkozó kúriai határozat jobb támpontul szolgál.

A fellebbezési ellenkérelem

[54] A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelten vitatta azon alperesi érvelést, hogy a jogsértés nem volt kirívó. Szerinte az alperes jogsértő magatartása a lehető legsúlyosabb értelemben kirívó és jogellenes volt. Vitatta a sérelemdíj eltúlzottságát is. E körben idézte az elsőfokú bíróság által a jogtalan bilincseléssel kapcsolatban hivatkozott ügy elsőfokú és másodfokú ítéleti indokolásában kifejtetteket. Véleménye szerint a jelen ügyben a jogsértés időtartama és súlya is jelentősebb, az alperes által megjelölt összeg ehhez képest alaptalan és megalázó. Rámutatott, hogy azon ítélethez képet pedig majdnem 2 év eltelt.

Az ítéltábla döntése és indokai

[55] A fellebbezés részben alapos.

[56] Az ítéltábla rögzíti, hogy nem érte fellebbezés a polgári ügyvel kapcsolatos kártérítési kereset teljes és a büntetőüggyel kapcsolatos sérelemdíj iránti kereset 800.000 Ft-ot meghaladó részét elutasító ítéleti rendelkezést. Ezért a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel a fellebbezés korlátai között a sérelemdíj jogalapja és a megítélt összeg megalapozottságáról kellett állást foglalni. A jogalap körében az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdés utaló szabálya folytán alkalmazandó Ptk. 6:549. § (1) bekezdés második mondata alapján az igényérvényesítés – egyik és konjunktív (együttes) – anyagi jogi előfeltétele a rendes jogorvoslat kimerítése, ám az elsőfokú ítélet a Pp. 345. § (5) bekezdésének megsértésével nem tett eleget indokolási kötelezettségének az alperes e körben felhozott védekezése tárgyában. E mulasztást az ítéltábla nem tartotta a Pp. 380. § c) pontja szerinti érdemi felülbírálatot kizáró hiányosságnak, mivel a felek az elsőfokú eljárásban e körben nyilatkozataikat megtették és ezek alapján e védekezés alaposságáról a Pp. 383. § (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az érdemi felülbírálat körében határozhatott és a mulasztást orvosolhatta. Ezekből az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése nem volt szükséges.

[57] Megalapozatlan volt azonban a rendes jogorvoslat kimerítésének elmulasztására vonatkozó alperesi védekezés és fellebbezési hivatkozás. Az igényérvényesítés speciális feltételeként megfogalmazott rendes jogorvoslat kimerítésének követelménye ugyanis a Kúria Pfv.20.599/2022/7. számú határozatában megerősített bírói gyakorlat szerint akként értelmezendő, hogy azt a rendes jogorvoslatot kell igénybe venni, ami a kár elhárítására alkalmas. A szabályozás lényege, hogy per csak akkor induljon, ha az adott esetben és eljárásban igénybe vehető rendes jogorvoslattal a kár, sérelem nem elhárítható.

Téves az az alperesi érvelés, hogy csak másodfokú büntetőbírósági határozatban ítéltető meg egy büntető eljárási cselekmény jogszerűsége; erre a polgári bíróság nem jogosult. Ha ugyanis az adott jogsértőnek állított bírósági cselekmény az adott eljárásban jogorvoslattal nem támadható, vagy az nem alkalmas a sérelem elhárítására, akkor a polgári bíróságnak kell és lehet erről döntenie. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes által hivatkozott ügyekben az adott sérelmezett cselekmény vonatkozásában a fellebbezés joga biztosított volt (letartóztatás elleni fellebbezési jog, ítélettel szembeni fellebbezés téves minősítés és tényállás miatt).

[58] Az adott esetben a felperes sérelme a személyi szabadságának korlátozása volt, melyet az elfogatóparancs kiadása okozott, mert ennek következtében volt mintegy 22 óráig őrizetben. Nem vitásan az elfogatóparancs ellen a jogorvoslat lehetőségét a Be. 119. § (4) bekezdése kizárja. Ugyancsak kizárja a – tárgyalás mellőzésével meghozandó – büntetővégzés elleni fellebbezési jogot a Be. 742. § (1) bekezdése. Ez utóbbival szemben speciális jogorvoslati lehetőséget biztosít a Be. 742. § (2) bekezdése a tárgyalás tartása iránti indítvány formájában, melynek előterjesztése esetén a Be. 743. § (1) bekezdése alapján – főszabály szerint – előkészítő ülést kell tartani.

E speciális jogorvoslati eszköz a kontradiktórius tárgyaláshoz és bírói meghallgatáshoz fűződő jog biztosítását szolgálja. A tárgyalás tartása iránti kérelem tehát a büntetővégzés elleni rendes jogorvoslati eszköz, nem pedig az elfogatóparanccsal szembeni, és nem is alkalmas – még az elfogás indítványban való sérelmezése esetén sem – a megvalósult fogvatartás folytán már bekövetkezett jogsérelem megelőzésére, elhárítására. Az alperes sem adta elő, hogy az elsőfokú bíróság esetleges egyetértése esetén saját korábbi eljárási

cselekménye jogszerűtlenségét illetően miként járhatott volna el az ügy elsőfokú tárgyalása során.

A tárgyalás eredményeként hozandó elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezés lehetőségét illetően pedig kiemelendő, hogy az ítélet kötelező tartalmi elemeit meghatározó Be. 561. § nem ír elő indokolási kötelezettséget egy kifogásolt elfogatóparanccsal kapcsolatban. Az ítélet elleni esetleges fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság Be. 590. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi felülbírálati jogköre vonatkozásában ugyancsak nem állapítható meg, hogy az önmagában az elfogatóparancs jogszerűségére is kiterjedne, illetve az arról való esetleges másodfokú állásfoglalás alkalmas lett volna a felperest ért adott sérelem megelőzésére, elhárítására.

Rámutat az ítéltábla továbbá, a polgári jogi igény feltételül szabott jogorvoslati jog kimerítésére vonatkozó törvényi előírás nem értelmezhető akként, hogy az ügydöntő határozatot (büntetővégzés, ítélet) tudomásul vevő terhelt csak azért éljen a büntető eljárásban két jogorvoslati eszközzel (tárgyalás tartása iránti kérelem, majd ítélettel – annak indokolásával – szembeni fellebbezés), hogy a büntető másodfokú bíróság a jogorvoslattal egyébként nem támadható elfogatóparancs jogszerűségéről állást foglaljon.

[59] A fellebbezés megalapozatlanul vitatta a jogalap másik anyagi jogi feltételét is, a felróható jogellenes alperesi magatartást. Az ítéltábla több okból is megállapíthatónak tartotta a kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba elkövetését az elfogatóparancs kiadása kapcsán. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban alapvetően azzal érvelt, hogy a büntetővégzés kézbesítése érdekében volt szükség az elfogatóparancsra, míg fellebbezésében a tárgyalás kitűzhetőségére, megtarthatóságára helyezi a hangsúlyt.

[60] Előjáróban rögzíti az ítéltábla, hogy a Be. az általános eljárásrendhez képest több különleges eljárást szabályoz, köztük a C. Fejezet a Büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárást, a CIV. Fejezet a Magánvádas eljárást, a CI. Fejezet a Távollévő terhelttel szembeni eljárást. A távollévő terhelttel szembeni eljárás szabályainak jelen esetben annyiban van jelentősége, hogy a terhelt elérhetetlené válása főszabály szerint nem akadályozza az eljárás lefolytatásának Be. 747. § (1) bekezdése szerint és a (3)-(4) bekezdésben foglalt feltételek esetén; ám e feltételek hiányában az (5) bekezdés alapján az eljárást fel kell függeszteni. A magánvádas ügyben azonban a Be. 786. § (5) bekezdése a terhelt távollétében való bírósági eljárást eleve kizárja, így az elérhetlenné vált terhelt esetében az eljárás felfüggesztésének van helye. A járásbíróság azonban az általános és e különleges eljárások rendszerét alapvetően összeszemosva, keverve, illetve sértve járt el az alábbiak miatt:

[61] A büntetővégzés mint ügydöntő határozat meghozatalának a lényege a Be. 740. § (1) bekezdése alapján ugyanis, hogy azt a bíróság *tárgyalás mellőzésével, az ügyiratok alapján* hozza meg. A magánvádas eljárás specialitása, hogy abban a feljelentést követően az elsőfokú bírósági eljárást megelőző bírósági feladat a Be. 768. § szerinti személyes meghallgatás, ún. békítés nemperes eljárásban (Bpk. ügyszám). Ennek eredménytelensége esetén a tárgyalás mellőzésével hozandó büntető végzés a Be. 786. § (4) bekezdés a) pontja alapján e személyes meghallgatás napjától számított 1 hónapon belül hozható meg. Jelen esetben a 2020. október 6-i személyes meghallgatás időpontjára figyelemmel tehát 2020. november 6-ig lett volna törvényi lehetőség büntetővégzés meghozatalára, mégpedig

tárgyalás mellőzésével. A 2020. december 9-én meghozott büntetővégzés azonban nem csak a törvényi határidő jelentős túllépése miatt, hanem főként azért törvénysértő, mert annak meghozatalára akkor már egyáltalán nem volt törvényes lehetőség. A bíróság ugyanis az október 6-i személyes meghallgatáson az ügyet – a Be. 773. § (1) bekezdésének előkészítő ülést kizáró rendelkezésére figyelemmel egyébként eljárásjogilag helyesen – tárgyalásra utalta (ezért került peres B. ügyszámra) és a tárgyalást december 1-jére ki is tűzte, majd ezen a tárgyaláson a vádlott szabályszerű idézés ellenére való meg nem jelenése miatt a tárgyalást elhalasztotta (2021. február 18-ra).

[62] A „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett büntetővégzés – szemben a tárgyalásra való idézésre is irányadó Be. 132. § (2) bekezdés *b)* pontjával – a Be. 743. § (3) bekezdése alapján valóban nem szabályszerű, azt nem lehet kézbesítettnek tekinteni. Téves azonban az az alperesi érvelés, hogy ilyen esetben a határozatok kézbesítésének követelménye és megismerésének alapvető joga folytán a büntetővégzés kézbesítése érdekében kell eljárni. A Be. 743. § (2) bekezdése ugyanis ehhez eltérő, speciális következményt, nevezetesen a vádlott tárgyalás tartás iránti indítványának törvényi vélelmét fűzi. Olyan szabály pedig nincs, hogy ez egy megdönthető, a tényleges kézbesítésig fennálló vélelem, mert a kézbesítés és megismerés után a vádlott eldöntheti, kíván-e tárgyalást; így az is teljesen téves hivatkozás, hogy a büntető végzés tényleges kézbesítéséig tárgyalást nem kell tűzni vagy arra a vádlottat nem kell idézni. A büntetővégzés megismerésének jogát a Be. 746. § (1) bekezdése biztosítja akként, hogy azt a bíróságnak a tárgyaláson ismertetnie kell, majd a (4) bekezdés alapján azt nem fellebbezhető végzéssel hatályon kívül kell helyeznie.

[63] A büntetővégzés meghozatalának fentebb kifejtett okból való eleve kizártságán túl tehát további lényeges körülmény, hogy a büntetővégzés „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezése esetén a bíróságnak nem a végzés kézbesítése, hanem a vádlott tárgyalásra való idézése és a jelenlétének biztosítása érdekében kell eljárnia. A Be. 743. §-ához fűzött törvényi Indokolás is leszögezi: „A tárgyalás tartására irányuló indítvány esetén a bíróság az eljárást az általános szabályok szerint folytatja. Ez irányadó akkor is, ha a tárgyalás tartására irányuló indítvány a törvény kézbesítési problémával kapcsolatos rendelkezésén alapul nem pedig a terhelt kifejezett nyilatkozatán. Ilyen esetekben tehát a bíróság intézkedik az előkészítő ülés megtartása, a terhelt jelenlétének biztosítása érdekében. Azzal, hogy a Javaslat a kézbesítési problémát (ideértve a fikciót is) a büntetővégzés külön eljárás szabályai közötti sajátos rendelkezésként, tárgyalás tartására irányuló indítványként határozta meg egyértelműen rögzítette azt is, hogy a bíróság az általános szabályok szerinti eljárásban nem a büntetővégzés kézbesítése iránt intézkedik, hanem a tárgyalás előkészítése érdekében.”

[64] Az ügyben eljáró bíró azonban – a büntető iratokból kitűnően – a tárgyalás mellőzéséhez kötött büntetővégzés kézbesítésére törekedett, az ügyet büntetővégzéssel mint ügydöntő határozattal 2020. december 9-én befejezettnek jelentette, ám emellett párhuzamosan tárgyalásokat tűzött, azokra a magánvádlókat idézte. Ugyanakkor a 2020. december 1-jei tárgyalást követően a vádlott felperes vonatkozásában a kitűzött tárgyalásokra való idézésére, a tárgyalási jegyzőkönyvek – ideértve a 2020. december 1-jei tárgyalás jegyzőkönyvét is – vádlott felperes részére való kézbesítésére még csak bírói utasítást sem adott. A bíró a vádlott felperes felé a 2020. december 9-én meghozott – és felperestől „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett – büntetővégzés időpontjától a 2021. augusztus 27-én kiadott elfogatóparancsig eltelt mintegy 9 hónap alatt semmilyen intézkedést nem tett, nem adatott ki. A 2021. február 18-i tárgyalásra is bírói utasítás nélkül került február 11-én kiadásra a B.1484/2020/2. számú idézés, az iratokból meg nem állapítható okból, nem ismert

körülmények között a leíró részéről. Ez az irat érkezett vissza 2021. március 1-jén „nem kereste” jelzéssel a bíróságra és került tévesen a 8. sorszámú beállító végzéshez szerelésre.

[65] Itt utal arra az ítéltábla, hogy az érintett időszak a Covid-19 pandémia második és harmadik hullámára esik, és a veszélyhelyzetre vonatkozó 2020. évi LVIII. törvény több speciális büntetőeljárási szabályt is tartalmazott: a 190. § a 65 év felettieket különleges bánásmódot igénylő személynek minősítette, a 191. § az eljárási cselekmények halasztását vagy egyszerű telekommunikációs eszköz igénybevételével való lefolytatását is lehetővé tette, valamint a 197. § az iratok egyszerű elektronikus elérhetőségre, illetve egyszerű postai küldeményként való kézbesítésére is lehetőséget adott a címzett visszajelzése esetén. Az elfogatóparancs kiadásakor a felperes 70 éves volt, aki az elsőfokú eljárásban a járványügyi helyzettel és általa gondozott két idős személyért való felelősségével indokolta a 2020. december-i tárgyalás elmulasztását és a postai iratok átvételének elmaradását; e nyilatkozatát alátámasztja a rendőrségi őrizetbevételről szóló határozatra rávezetett panaszának tartalma és a fellebbezési tárgyaláson felhívásra tett nyilatkozata is. A fellebbezési tárgyaláson azt is előadta, hogy a büntetővégzést kísérő irat nélkül a postaládába bedobva is megtalálta, és azt tudomásul vette, az ügyet lezártak gondolta. E büntetővégzés, vagy akár bármely más bírósági irat, kapcsolattartási lehetőségekről való tájékoztatás egyszerű postai küldeményként felperes részére való kiadásának, erre való bírói utasításnak azonban a büntető iratokban nincs nyoma; így ezt az ítéltábla tényként megállapítani nem tudta.

[66] Mindezekre is figyelemmel kell megítélni az elfogatóparancs jogszerűségét, amit az ítéltábla mind formai, mind feltételeinek fennállta szempontjából súlyosan törvénytörőnek talált.

[67] Formai szempontból alappal kifogásolta a felperes az alakszerű és indokolt határozat hiányát. A Be. 449. § (3) bekezdés *d)* pontja alapján ugyanis nem ügydöntő végzéssel kell határozni az elfogatóparancs kibocsátása, visszavonása vagy módosítása tárgyában. A Be. 451. § (1)-(8) bekezdései határozzák meg annak kötelező tartalmi elemeit, részletezve a bevezető rész, rendelkező rész, jogorvoslati rész, indokolás és zárórész tartalmát; így többek közt az indokolásnak tartalmaznia kell a bíróság által megállapított, döntés alapjául szolgáló jelentős tényeket és körülményeket, a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat, míg a zárórésznek a határozat keltét és a bíró aláírását. A Be. 451. § (7) bekezdése a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedésről rendelkező határozat tartalmára további előírást is megfogalmaz, utalva az ügydöntő határozat Be. 561. §-ában meghatározott kötelező elemei közül egyesekre.

Ezzel összhangban az elfogatóparancsot szabályozó Be. 119. § (1) bekezdése is akként fogalmaz, hogy „őrizetének elrendelése érdekében *határozatával* elfogatóparancsot bocsáthat ki”. A (6) bekezdés pedig az elfogatóparancs visszavonásának – a Be. 449. § (3) bekezdés *d)* pontja szerint ugyancsak határozati formát igénylő – két esetét határozza meg: elrendelés oka megszűnt, vagy az eljárást megszüntették, jogerősen befejezték. Megjegyzi az ítéltábla, hogy mint határozatra, a kézbesítési kötelezettség követelménye is vonatkozik (ismeretlen helyen lévőnél adott esetben hirdetmény útján). A Be. 39. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján a fogva lévő terhelt alapvető joga, hogy megismerje a fogva tartásának okát.

[68] A fentiekhez képest a büntetőiratok alapján az állapítható meg, hogy jelen esetben sem az elfogatóparancs kibocsátása, sem annak visszavonása tárgyában határozat a büntető ügyben nem született; bírói aláírással ellátott indokolt végzés az iratokban nincs. A visszavonás tekintetében az őrizet megszűnéséről szóló 2021. szeptember 2-i „Értesítés” megnevezésű irat, és az abban felhívott – az ügyészség feladataival kapcsolatos – Be 347. § (1) bekezdése pedig ekörben értelmezhetetlen.

Itt utal arra az ítéltábla, hogy aláírt és indokolt (és kézbesített) határozat hiányában egyrészt eleve nem értelmezhető az alperes azon hivatkozása, hogy azzal szemben a felperes bármilyen alperes szerint jogorvoslatnak minősülő formában a szabálytalanságot kifogásolja, hisz annak indokai sem ismerhetők meg. Másrészt épp az elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó bírói határozat hiánya vezet arra, hogy valójában a polgári perben, az alperes jogi képviselője által kerülnek előadásra azok a ténybeli és jogi indokok, amely alapján a büntetőügyben eljáró bíró „esetleg” vagy „feltehetően” arra jutott, hogy az elfogatóparancs kibocsátása lehetséges és indokolt. Harmadrészt ebből kifolyólag fel sem merül, hogy az adott esetben a polgári bíróság – a bírói gyakorlat szerint meg nem engedett módon és körben – felülmérlegelje vagy felülvizsgálja a büntetőügyben keletkezett döntést, határozatot, mert ilyen nincs, és nincs mit.

[69] A fentebb ismertetett törvényi előírásokra tekintettel súlytalan és megalapozatlan az alperesnek a határozat hiányával szemben mind a HERMON rendszerre, mind az ITR-re való hivatkozása és érvelése.

Az elfogatóparancs végrehajtását ugyanis érdemben a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény szerinti körözési eljárás teszi lehetővé, amely biztosítja, hogy a körözési nyilvántartáshoz hozzáférő szervek elfogják azt a személyt, akivel szemben elfogatóparancsot bocsátottak ki. A rendszerbe való feltöltés csupán az elfogatóparancsnak az elfogásra jogosult hatóságok felé való közlését szolgálja, nem helyettesíti a bírói határozatot; akkor sem, ha annak egyes elemei abban megjelennek.

Az ITR-t illetően pedig rámutat az ítéltábla, hogy a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (Beisz) 3. § 21a. pontja szerint az ÍTR csupán a határozatok szerkesztésére, a bírói munkavégzés támogatására szolgáló rendszer. 14. § (1) bekezdése alapján bírósági határozatok, jegyzőkönyvek, a határozati formát nem igénylő bírói intézkedések papíralapú példányát az ügy iratborítékában el kell helyezni, és a (2) bekezdés szerint az ITR-ben adott bírói utasítások kinyomtatott példányát is el kell helyezni a papíralapú iratokban, míg a 13. § szerint a tárgyaláson kívül hozott határozatot, határozatszerkesztőben készült határozatot ki kell nyomtatni és a bírónak alá kell írni, az ügyiratban el kell helyezni.

A fentiek alapján tehát az elfogatóparancs szabályszerű határozati formában elkészült, bíró által aláírt eredeti példányának a papír alapú ügy iratborítékában kell szerepelnie. Ott azonban jelen esetben csak a leírónak szóló, ITR-ben adott utasítás kinyomtatott szövege van, amelynek tartalmából világos, hogy az ITR határozatszerkesztőjében sem készült bírói határozat. Ha lenne is ilyen, az pedig nem felel meg sem a Be., sem a Beisz. határozatokkal szembeni formai, alaki követelményeinek.

[70] Az ítéltábla figyelembe vette az alperes által hivatkozott, hasonló tényállás alapján született Kúria Pfv.20.042/2019/8. számú precedensértékű ítéletében foglalt iránymutatást. Ebben az ügyben az elfogatóparancs alapján őrizetbe vett és 3 hónapra letartóztatásba helyezett felperes vonatkozásában a letartóztatással szembeni fellebbezés során eljáró másodfokú bíróság a letartóztatást megszüntette, a felperes számára 900.000 Ft sérelemdíj került megítélésre. A Kúria elvi élel mondta ki: *A jogszabálysértő eljárásban indokolás nélkül elrendelt letartóztatás nem felel meg a személyes szabadság jogszerű korlátozásának, ezért sérti a személyes szabadsághoz való személyiségi jogot, függetlenül attól, hogy a letartóztatás törvényben meghatározott indokai fennálltak-e vagy sem.*

Indokolása [16] és [18]-[19] bekezdéseiben kifejtette, hogy a személyiségi jogok rendszerében kitüntetett helyet foglal el a személyes szabadság, amely kényszerintézkedéssel csak törvényben meghatározott, garanciákkal biztosított korlátozásnak vethető alá. A törvényesség követelménye kiterjed arra, hogy a korlátozásra jogszabályban meghatározott indokokból, jogszabályoknak megfelelő eljárásban kerüljön sor. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a személyes szabadság korlátozása azért jogsértő, mert az elrendeléséhez vezető eljárás során lényeges eljárási szabályokat mellőztek, vagy pedig egyéb, törvényben meghatározott indokai hiányoztak. Az adott ügyben a felperessel szemben alkalmazott szabadság elvonás során egyértelmű eljárási szabályok figyelmen kívül hagyása, az előzetes letartóztatást elrendelő elsőfokú végzés indokolásának hiánya önmagában személyiségi jogot sértővé tette a kényszerintézkedést, és sérelemdíjat alapoz meg.

[71] Az elfogatóparancs kibocsátásának feltételeit, jogszerűségét illetően az ítéltábla rámutat, hogy a Be. 2. § (1)-(3) bekezdése a büntetőeljárás során az alapvető jogok védelmét, azok korlátozhatóságát alapelvi szinten kezeli. Zsinórmértékként írja elő, hogy az emberi méltósághoz, szabadsághoz való jogot korlátozni csak Be. szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható. A Be. 119. § (2) bekezdése alapján az elfogatóparancs célja az érintett őrizetbevétele, elfogása esetén az kötelező, tehát a személyi szabadságát közvetlenül érinti, ezért annak törvényes oka és módja kiemelt jelentőséggel bír.

[72] Az elfogatóparancs jogintézményének célját és helyét illetően lényeges, hogy azt a *Jelenlét biztosítása az eljárási cselekményen* című Be. XIX. Fejezete szabályozza. Ezen belül *Az idézéssel szembeni mulasztás következményei* alcímben szereplő Be. 116. § (1) bekezdés a) pontja azt mondja ki, hogy az idézésre ki nem mentett okból meg nem jelenő terhelt megjelenésének biztosítása érdekében elővezetés rendelhető el. Az elővezetés a Be. 118. § rendelkezései szerint az idézéssel szemben mulasztó fél személyi szabadságának átmeneti korlátozása annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság elé kísérik, mely az idézéssel szembeni mulasztást követően rendelhető el, és 6-tól este 10-ig terjedő időszakban foganatosítható, de útba indítással is teljesíthető. Ezzel szemben az elfogatóparancs esetében Be 119. § jelen esetben releváns (1) bekezdés a) pontja alapján a terhelt őrizetbe vételét akkor lehet elrendelni, ha a terhelt tartózkodási helye ismeretlen és személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél biztosítása érdekében elfogása és őrizete indokolt, valamint a (2) bekezdés alapján elfogása esetén a kibocsátó bíróság elé kell kísérni. A személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés [a Be. 272. § (2) bekezdés a)-e) pontja szerint: őrizet, távoltartás, bűnügyi felügyelet, letartóztatás, kényszerszolgálatkezelés]

pedig a Be. 276. § (2) bekezdés jelen esetben szóba jöhető *a)* pontja alapján a terhelt *jelenlétének biztosítása érdekében* rendelhető el, ha megszökött vagy feltehetően megszökne, elrejtőzne.

A vádlott tárgyaláson való jelenléte biztosítása érdekében a Be. 432. § (1) bekezdés az elővezetés vagy az elfogatóparancs kibocsátását teszi lehetővé. A Be. 432. § (3) bekezdése alapján a *meg nem jelent* vádlottal szemben akkor lehet elfogatóparancsot kibocsátani, ha elővezetését már elrendelték. A (4) bekezdés szerint, ha a kitűzött új tárgyalási napra azért nem lehetett elővezetni, mert lakcíméről, tényleges tartózkodási helyéről ismeretlen helyre távozott, vagy az újabb hatánapig az elfogatóparancs alapján nem sikerült előállítani, a bíróság megállapítja, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik és a távollévő terheltre vonatkozó CI. fejezet szerint jár el. Jelen esetben tehát, mivel a CI. fejezet magánvádas eljárásban kizárt, az eljárás felfüggesztése alkalmazható.

[73] A fenti szabályok alapján látható, hogy az elfogatóparancs a vádlott tárgyaláson való jelenlétét biztosító leg súlyosabb és legjelentősebb korlátozással járó intézmény, ezért a fokozatosság és arányosság követelményének megfelelően szigorú törvényi feltételekhez kötött. Elsősorban a tárgyaláson való jelenlét biztosítása érdekében ismeretlen helyen lévő személy esetében lehetséges és további feltétel a bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése feltételeinek (jelen esetben szökés vagy feltételezhető szökés, elrejtőzés) fennállta.

Az adott esetben azonban egyetlen tárgyalást, a 2020. december 1-jei tárgyalást mulasztotta el a felperes. A személyes meghallgatást követően tárgyalásra utalt ügyben eleve, de a büntetővégzés – egyébként törvénysértő meghozatalát követő – szabályszerű kézbesítése hiányában legkésőbb ekkor a járásbíróságnak tárgyalást kellett volna tűznie és arra a vádlottat idéznie. A büntető iratok szerint azonban sem február 18-i, sem az április 22-i tárgyalásra szabályszerű idézése nem történt, bírói utasítás hiányában arra kísérlet sem volt, az áprilisi tárgyalásra a vádlottnak szóló idézést nem adták ki. Egyik tárgyalás sem minősült tehát a vádlott részéről elmulasztottnak, az áprilisi tárgyalás esetében ezt a bíróság egyértelműen iratellenesen állapította meg. Újabb tárgyalás tűzésére, ezzel kapcsolatban a vádlott jelenlétének biztosítására irányuló elővezetés megkísérlésére sem került sor. Az elfogatóparancs kibocsátása sem a tárgyaláson való megjelenés biztosítását szolgálta, tárgyalás kitűzésére ezt követően sem került sor, pusztán az elfogott és őrizetben lévő vádlott számára a büntetővégzés kézbesítése történt. Az elfogott és őrizetben lévő vádlott bíróság elé kísérését a bíróság nem igényelte, meg sem hallgatta esetleges személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés elrendelésének indokoltsága tárgyában, ilyenre nem is került sor. Az elfogatóparancs alapján történt őrizetet a tárgyalás mellőzésével hozott büntetővégzés kézbesítésére használta, majd tárgyalás nélkül azt jogerőre emelte.

[74] Mindezek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a járásbíróság részéről a felperessel szemben a személyes szabadság időszakos megvonására irányuló bírói intézkedés alkalmazására bírói határozat meghozatala nélkül és az egyértelmű, jogértelmezést nem igénylő jogszabályi rendelkezések téves, kirívóan súlyosan jogsértő alkalmazásával került sor. Az egyes eljárási rezsimek keverésével és azon belüli alapvető szabályok megsértésével a járásbíróság az elfogatóparancsot nem a jogintézmény rendeltetésének, nem a vádlott tárgyaláson való megjelenésének biztosítása érdekében és nem a vele szemben személyes szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés esetleges indokoltságának

felmerülése miatt alkalmazta. Ez nyilvánvalóan a felperes személyes szabadsághoz való személyiségi jogának megsértését okozta. Az alperes felelőssége ezért fennáll, a jogsértés ténye és az ahhoz köztudomásúan kapcsolódó hátrányos következmények folytán sérelemdíj fizetésére köteles.

[75] Alappal támadta viszont a fellebbezés a megítélt sérelemdíj összegét. A jogsértéssel okozott hátrányok tekintetében a köztudomásúakon kívül a felperes nem hivatkozott semmilyen egyéb hátrányra. A 22 órás fogvatartással bekövetkező hátrányokkal arányban nem állónak ítélte az ítéltábla a 800.000 Ft összeget.

[76] Ekörben az ítéltábla nem tartotta mérvadónak a bilincseléssel kapcsolatban felhívott ítéltáblai határozatot. A jogsértés jellege eleve eltérő, mert a bilincselés az emberi méltóságot sérti. A Kúria Pfv.20.042/2019. számú ügyében 2017-ben történt 3 hónap jogellenes fogvatartásra megítélt – felperesi oldalról nem fellebbezett – 900.000 Ft sérelemdíj összege inkább vehető mértékadónak. Ám minden ügyet annak egyedi sajátosságai, az eset összes körülménye alapján kell megítélni, más ügyekre pusztán matematikai séma alapján nem lehet hagyatkozni.

[77] A jelen esetben az alperes által kért 100.000 Ft összeget az ítéltábla a jogsértés jellegéhez, a jogsértés és felróhatóság jelentős súlyához képest, a felperes korára is tekintettel – a viszonylag rövid ideig elszenvedett hátrányok ellenére – megalázóan kevésnek, szinte jelképesnek tartotta. Emellett az ilyen szintű mérséklés ellen szólt az is, hogy a 2021-ben, mintegy 3,5 éve történt jogsértés és az ezen időszakban bekövetkezett jelentős infláció, értéviszonyok változása ellenére a felperes a sérelemdíj követelése után késedelmi kamatot nem érvényesített.

[78] Figyelemmel volt az ítéltábla azonban arra is, hogy a felperes keresetet tartalmazó iratában még 2 nap fogvatartást állított és maga is napi 500.000 Ft összeg felszámításával határozta meg összesen 1.000.000 Ft összegű igényét. A jogellenes fogvatartás időtartama kevesebb, mint 1 napot tett ki, azaz a jogsértés hátrányos következményeit relatíve rövid ideig kellett elviselnie. A Kúria hivatkozott határozatával a 3 hónapos fogvatartásra megítélt 900.000 Ft sérelemdíj is a felperes által követelt összeg mérséklését indokolja, amit az ítélkezési gyakorlat összhangja és a különböző ügyekben megítélt sérelemdíjak közötti nagyságrendi szintű arányosság biztosítása is megkövetel. A mérséklés körben lehetett értékelni az alperes által hivatkozott Be. 39. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerinti terhelti kötelezettségek felperes általi megsértését. Hiszen a felperes a büntetőeljárásról tudott, a szabályszerű idézésben foglalt figyelmeztetés kiterjed a megjelenési és tartózkodási hely, elérhetőség bejelentési kötelezettségre, valamint az elővezetés és elfogatóparancs lehetőségére is. Ennek ellenére terhelti kötelezettségét elmulasztotta, passzív magatartása hozzájárult a sérelem bekövetkezéséhez. Ezt a terhére kell értékelni a sérelemdíj összegszerűségének mérlegelése keretében.

[79] Mindezek figyelembevételével a jogsértés súlyával, az elszenvedett hátrányokkal és az egyéb körülményekkel arányban álló sérelemdíj összegét az ítéltábla 400.000 Ft-ban tartotta indokoltnak megállapítani. Erre tekintettel az elsőfokú ítéletet a fellebbezett részében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a sérelemdíj összegét leszállította.

[80] A részbeni megváltoztatás a felek elsőfokú pernyertességi és pervesztességi arányát is módosította, az alperes 80 %-ban és a felperes 20 %-ban lett elsőfokon pernyertes. Emiatt a Pp. 83. § (2) bekezdése, 101. § (3) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján módosítani kellett a perköltséggel és feljegyzett illetékkal, pártfogó ügyvédi díj viselésével kapcsolatos elsőfokú rendelkezéseket is. Az ítéltábla az alperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú pertárgyérték alapulvételével számított összeg (100.000 Ft + Áfa) 80 %-át kitevő 80.000 Ft + Áfa, azaz bruttó 101.600 Ft-ban határozta meg. Az alperest terheli a felperes által megfizetett 60.000 Ft közjegyzői díj 20 %-ának megfelelő 12.000 Ft felperesi költség, így a kettő különbözeteként adódó 89.600 Ft-ra emelkedett a felperes által alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összege. A felperes módosult, 80 %-ra emelkedett pervesztességi arányának megfelelően módosította az ítéltábla a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték összegét és az alperes illetékmentessége folytán állam terhén maradó illetéket, valamint a felperes pártfogó ügyvédi munkadíja viselésének arányát.

[81] A másodfokú eljárásban a felek pernyertességi és pervesztességi aránya 50-50 %. Az ítéltábla ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes felszámított ügyvédi munkadíja megfizetésére, melyet a 800.000 Ft fellebbezési pertárgyérték alapulvételével az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján számított összeg 50 %-át kitevő 12.700 Ft-ban határozott meg. 50 %-os arányban terheli a felperest a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték állam javára való megfizetése a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján, és ezen arányban esik a felek terhére a felperesi pártfogó ügyvédi díj a Pp. 101. § (3) bekezdése szerint.

[82] Az államnak fizetendő feljegyzett illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. § (4) bekezdése alapján külön további felhívás nélkül az ítéltábla e jogerős ítéletének meghozatala napjától számított 60. napig, mint az esedékesség napjáig kell megfizetni a megjelölt számlára és adatokkal.

Győr, 2025. február 12.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró